

לוש עסקניות, תמר אשל, אורה שווייצר ורות תקוע מי ויצ'ו, עמדו לפני הקהל והסבירו את המשימות, כמו מצביאים המכניסים את חייליהם לפני קרב.

בכל יום, ברבע לפני אחת בצדה ריים, תתכנס ועדת היגוי, שתחליט מה עלינו לעשות באותו יום, ואתן כולכן תתייצבו כאן חצי שעה אחריכן, לתדריך ולקבלת הוראות."

לרגע השתררה מבוכה בקהל. הנוכחות — 25 ישראליות ועוד 100 יהודיות, בעיקר אמריקאיות — היו סבורות כי הוזמנו לקבלת פנים מתי

אשל המשיכה לדבר. הזמן היה קצר, ולא אפשר גינונינימוס. לפי נינו מערכה קשה. אנו נותקת מכל הכיוונים. עליכן יהיה ללכת למשימות בקבוצות של חמש או עשר, ובמיקרה הגרוע ביותר בווגות. אף אחת מכן לא תצא למשימה לבדה, כי קשה לעמוד בלחץ."

בחדר הסמוך, הסבירו הדוברות, מצוי ציור רב, שיחולק לכל אחת מהנוכחות. על לוחמיבצעים גדול יירשמו כל הפעולות החיוניות, כדי שלא תהיה טעות. כל מי שהתנדבה למשימה, חייבת לחזור אחריכן ול-דווח.

הכל היה מוכן למיבצעניירובי. המקום: ניירובי, בירת קניה. הזמן: אמצע יולי, 1985. האירוע: קבלת פנים של המישלחת הישראלית בקניה ושל הקהילה

הישראליות תיפקדו כחיילות — בכל יום היתה

קבוצת פקודות — מי שלא צייתה, סולקה

מוע על בעיותיהן ונסיונן, ולהשמיע מנסיוני, בוועידה של אירגונים וולוני-טאריים, לא ממשלתיים. הוועידה היתה פתוחה לפני כל אשה בתבל. במקביל, נערכה גם ועידה של נציגות רישמיות, שערכו ריונים משי-עממים, כמו בעצרת-האום. לשם שלי-זוהותן של הבלתי-מושעעות נודי-

לרמן. משיה ריווחה כי בקבוצה שדנה על נשים פליטות מחאתי כף לדוברת לבנונית, שהשמיעה רעיון שהסכמתי איתו, היא נזכרת. גם על העיתונאית חנה קלדרון הגיעה הלשנה דומה. התגובה לא איחרה לבוא. ככניסה

העוסקות בעניינינשים בישראל כל ימות השנה: רות רוניק, מהמעון לנשים מוכות, אסתר עילם, זילברט פינקל, ליסה בלום וגם גליה גולן, מאוניברסיטת תל-אביב. המתנגדות היו לרוב עסקניות שניצלו הודמנות לנסיעת-חינם. יומיים אחריכן הגיעה השמועה המרשיעה על ליסה בלום, פעילה בר"ץ. היא השתתפה בדיון משותף עם מרי האס, פעילה באירגונינשים בעזה, והשמיעה הערת-הסתייגות מהכיבוש. כשחזרה למקום-המיפגש, התפרץ כנגדה איש-ביטחון ישראלי — גבר: "הסתלקי מכאן, קומוניסטית!" התקריות גלשו במהרה גם לק-בוצות-הדיון עצמן. כשכאו הידיעות מהארץ, כי הממשלה יוזמת חוק שלפיו כל פגישה עם איש-אש"ף תהיה עבירה פלילית, נסערו הרוחות בין כמה מהישראליות הפעילות למען דו-שיח ישראלי-פלסטיני. מייד נולדה עצומה, שהופנתה לממשלת-ישראל, בדרישה לסגת מהצעת-החוק. העצומה הועברה מיד ליד, בין בנות כל האומות.

גם לרמן העבירה עותק של העצומה בין נשים שישבו איתה באחד הדיונים. לפתע הבחינה כי דף-הנייר הגיע לידיה של אשה, שנטלה אותו והחלה צוערת בכיוון הדלת. כששאלה אותה, באנגלית, מה קרה, נענתה בהרפות בעברית. המתדיינות, שהבינו מה מתרחש ניסו לחסום את דרכה ליציאה. אחת מהן רצתה לחלץ מידיה את הנייר הישראלית הגנה על שללה בחירויות

תיבצעניירובי

היהודית במקום לכבוד המשתתפות הישראליות והיהודיות כמורום 85 — הוועידה הבינלאומית של אירגונים בלתי-ממשלתיים, לסיום אירועי עי-שוריהאשה, בחסות האום".

השמימה: לפאר ולרומם את שמה של ישראל בקרב הגויות. השיטה היתה פשוטה. על הנוכחות היה להתפור כחלק מאלף קבוצות-הריון ולדקדק שם את העמדות הרישמיות של משרד-החוץ. לא חשובה עמדתך הפוליטית בארץ, נאמר לכל חיילת, כאן את מייצגת את העמדות של ישראל!"

העמדות" היו סימנות-עמולה פרימיטיביות, שעיקרן — ישראל תמיד צודקת. מילחמת-לבנון? לא היתה לנו ברירה, נכנסנו לשם כדי לבער את קניידיהטורו. ואכן, אחרי שהשלטנו שם סדר, יצאנו מייד. "הש-טחים הכבושים? הנהגנו שם סידורי-מימשל באורים, בנינו בתי-ספר, דאגנו למקורות-פרנסה. מעולם לא היה שם כלי-כך טוב. התושבים ממש מרוצים." השאלה הפלסטינית? אין דבר כזה. הכל המצאה של אוהדיהטורו."

ליתר ביטחון, קיבלה כל אחת ציוד אישי. היו אלה ערימות של דיבריי-דפוס, מבית-היוצר של מרכז-ההסברה ומישרד-החוץ. למחסות נאמר שוב: בארץ אתן יכולות להיות תומכות הליכוד או אוהדות המערך, מזדהות עם גוש אמונים או עם שלום-עכשיו. כל זה לא חשוב כרגע. כאן אתן חייבות להתנהג כמו שגרירות של ישראל!" העניין העיקרי, שלשמו התכנסה הוועידה — מעמד-האשה בעולם — לא הוזכר כלל בתדריך בעל הסיגנון הצבאי. מישרד-החוץ טרם גיבש עמדה בנושא זה.

"קומוניסטית" הסתלקי!"

לא כל הנשים הגיבו בציינות. "זה היה מגוחך", מספרת דבי לרמן, פעילה פמיניסטית מתל-אביב. "באתי לפגוש נשים מכל העולם, לשי-

חה כל מדינה את הפקידות, הפולי-טיקאיות והדיפלומטיות שלה. כל מדינה ושרה דורון שלה. פורום 85, לעומת זאת, נועד לאפשר דיאלוג בין נשים, ולא דיאלוג בין מדינות. אך כבר בפגישה הראשונה גיליתי כי מצפים מאיתנו, הישראליות, לשקר למען הממשלה. קבוצה של קומיסא-ריות מטומטמות רצתה להכתוב לנו מה נעשה, מה נאמר, איך נתנהג ועם מי נדבר."

עה לעסקניות-הרס"דיות אחרי יום-יומיים, כשלמרכז-המיבצעים היש-ראלי התחילו לזרום הדיווחים מק-בוצות-הריון. ככל קבוצה שעסקה בנושא שבו עולול היה להיזכר שמה של ישראל — "קבוצה לענייני נשים כפליטות", נשים תחת כיבוש", נשים במצבי-מילחמה" — היו לפחות ש-תיים-שלוש ישראליות, שנשלחו על-ידי העסקניות.

ביום הדיונים השני נחשפה דבי לחרר-התדריך התייצבה אורה שווייצר וחיכתה להן. אני לא רוצה לבייש אתכן ולעשות עניינים, או הסתלקו בשקט" הציעה. לרמן לא ויתרה, ובלת נוצרה התקהלות. לרמן טענה כי היא נושאת תג שעליו השם ישראל, וזכותה להשתתף בכל אירוע המיועד לישראליות.

הנוכחות התפלגו, בין התומכות בזכותה להישאר, לבין מי שדרשו לסלקה. בין התומכות בה בלטו נשים

דבי לרמן
עולם חדש, מימד חדש

נשות העולם השלישי לזמרות להשתחרר מן התלות כמוצרי-צריכה מערביים ומחפשות טכנולוגיות המותאמות לארצותיהן; כמתכוננים ובסלהמוזן, בהפעלת תעשייה ועזירה, בלימוד של שיטות-דיפוי באמצעים טיבעיים-מסורתיים. במאבק זה, היו בשנים האחרונות כמה ניצחונות מרשימים. בעיקר על חבבות-ענק רכי-לאומיות. קונצרן נסטלה, למשל, נכנע לחרם-נשים בינלאומי, ושינה את התיכונות של אבקת-החלב שהוא מפיי. התיכונות הקורמת גרמה לסיבוכים ולמתות-

נפש. הנייר נקרע. גם כשהחליטה קבוצת המנהלה הישראליות להפגין את תמיכתן בשלום, נגמר הנסיון ככישלון מביש לבנה זמיר. אחת העסקניות, יומ בוועידה קבוצת-הדיון תחת הכותרת "השלום הישראלי-מצרי", לדיון הופ-עו משתתפות רבות, אך הוא התפוצ-מייד אחרי שהתחיל. זמיר ניסתה לנה לבדה את הדיון, והערכיות, ובעיק המצריות, נעלבו וזמו על כך של הניחה להן להשתתף בניגול האסיפה

רעול וג'ינס

חברות בכל פינה בעולם

תינוקות, אך במשך שנים סירב הקונצרן לשנותה, בטענות-שווא. התופעה החדשה ביותר היא הופעתן של רישות-מידע לנשים. העוסקות במידע בתחום הצרכנות, ייעוץ כצורות התארגנות, מאבקים מיקצועיים ועוד. באיי האוקיינוס השקט הן מטפלות גם במאבקים נגד הניסויים הגרעיניים. לרעתי, תמונה מרשימה זאת תשפיע חזק מאוד על ההשקפות הפמיניסטיות במערב. בעיקר באר-צות-הברית. האמריקאיות והאיר-פיות, העוסקות רבות בהעלאת התודעה העצמית בקרב נשים וכת-ביעות הנוגעות למעמד האשה, תפסו כי נשים אחרות בעולם נלחמות ממש על קיומן. לזוועידה באו נשים מכל צבע, מכל פינה ומכל אירגון בעולם. היו שם נציגות של המחרת במיזרח טימור, אוהדות של הצבא האירי הרפובליקאי, נשים במחתרת בצ'ילה, פעילות בקונגרס הלאומי של דרום-אפריקה, פלסטיניות מאש"ף, אר-פוויציונריות מקלרוניה החרשה. בעיני הישראליות המרובעות, אני בטוחה, זה נראה כמו כינוס הטרודיטיות של כל העולם. אבל אני רכשתי לי חברות חדשות בכל מיני מקומות, שעד כה בקושי שמעתי את שמם."

הישראליות לא היו היחידות שדרשו לצייתנות גמורה לשי-טונות ארצן. נראה שוהי נורמה נפוז במרחב השמי. באחד הדיונים הבחי-המשתתפות כי דוברת סורית מקבל נויפה ממשקיף-גבר, כן-ארצה. הנשים האיראניות, עוטות השמלון השחורות והרעלות, הפתיחו את ה-רותיהן כשגילו שמתחת למדי-חומי-שלהן מיכנסי-ג'ינס או שמלות או-נחיות. אולם בתוכן דיבריהן היו פחו-אמיצות. הן הגנו על מיסטר-האימי-כארצן ועל לבושן המסורתי, והתק-טטו עם איראניות גולות, המתנגד-למישטר.

הנשים הפלסטיניות הגללו כצע-איות שבין הנציגות הערביות. רב-מהן הסכימו לדבר עם כל ישראל-שלא תקפה אותן, ושהיתה מוכ-לשיחה ידידותית.

למרות אוירת-הצמור שיצרו סנ-עצמן הישראליות, שהתגברו לייצג-ממשלת פרס-שמי, הופתעו רבות מ-גללות, כי גם הן זוכות בהקשט כשחרגו מהדיקלומים הרישמ-